

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.

SZERKESZTŐSÉG:

Sz.-Somlyón az ev. ref. papi háznál, hová a kéziratok,
Kiadóhivatal:
városháza, főjegyzői iroda, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.
Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

A párbaj jogosulatlansága.*)

Soha sem volt kór, mely oly önérzettel, sőt erőszakos kérkedéssel tartott volna igényt a fölvilágosodottságra, mint a mostani. De nem feledhetjük árnyoldalát sem, melynél fogva, a társadalmi kérdések közül majd egyet sem oldott meg.

A társadalmi kórtünetek ezer alakban változva, oly nagy hatalommal, oly rombolási viszketeggel lépnek föl és veszélyeztetnek mindent, mit tapasztalás és tudomány, szorgalom és ész sok évi küzdelemmel alkotott: hogy hozzáértők elérkezettnek tartják az időt, melyben e társadalmi bajokat komolyabb vizsgálat alá venni, s azok ellensúlyozásáról gondoskodni kell.

Korunk rohamos művelődésére kétes fényt vetnek a párbajesetek statisztikájának folyton emelkedő számarányai.

A korszellem a párbajt a becsület próbakövének tartja s ezzel kényszerhelyzetbe jutatta az egyedet, kinek választania kell a kortársak megvetése s megtámadott becsület megmentésére szolgáló végső eszköz között.

Ősze borult aggastyánok, kik az évek hosszú sorával megküzdve a sir széléhez jutottak, erőteljes férfiak, kik életök feladatát még meg nem oldották, serdülő ifjak, kik az életet alig tanulták megismerni, egyaránt nyögnek e százados előítélet nyomása alatt és üzik e véres játékok.

Megdöbbszentő a példák nagyszáma, melyek a napi hírek rovatában élénkbe tárulnak. És figyelemre méltó körülmény, hogy ezen előítélet lidérc nyomása alatt leginkább a társadalom műveltebb osztályai szenvednek.

*) A Várady Károly párbaj okozta halála alkalmából alkalmoszerűnek találjuk jelen cikk közlését, melyet teljesen magunkévá teszünk. Szerk.

TÁRCZA.

V Á G Y*)

Nem keresem én a fényes dicsőséget,
A hirnév bolondja sem voltam soha!
Szelid ábrándozás a munka karjain
És tiszta szerelem bűvös mosolya, —
Kis kert, dalos madár, virág, csörgő patak,
Értetek dobban vágy az én keblem alatt! . .

Merész ut az égi. . . Oh! nem az én utam.
Szeretem a földet hol tövis terem,
Szeretem az élet szerte folyó árját, —
Hol csatára ébred ezer küzdelem,
Szeretem az embert a ki gyűlöl, érez. . .
Lelkemnek nincs lángja a tiúndermesékhez!

. . . Adjátok egy kunyhót kis falu ölében,
Hagyjátok meg szívem tisztán, nemesen,
Szedjétek el agyam minden nyugós gondját
S én áldani fogom édes végzetem!
Az a dal, mely így kél a tiszta kebelben:
Bübjós akkorddal fel az égi lebben. . .

Örökös munkának hulló verejtéke,
Szent küzdelem minden szépért, nemesért,
Győzelem a jóban és lelkem nyugalma,
Nekem a babérnál százszor többet ér. . .
Egy csók, a mely büszke küzdelemnek ára.
Egy édes ölelés: a szív mennyországa! . . .

*) E szép költeményt, melyet ismert és kedvelt munkatársunk szívességéből közölünk érzélatosságánál fogva azon hitben ajánlunk a közönség figyelmébe, hogy az, mint egy igazi költői lélek nyilvánulása, mindnyájunk rokonszenvével és megérdemelt tetszésével fog találkozni. Szerk.

De hát ezen előítélet rabigája alatt továbbra is görnyedezzünk? Nincs mód annak nyomasztó hatása alól menekülni?

A középkori intézményekről a kicsinylés a megvetés bizonyos nemével szoktunk beszélgetni, s a párbajnak a középkor e gyászos maradványának mégis létjogot biztosítunk körünkben.

Mi a párbaj? A párbaj két személynek előleges megegyezés folytán, bizonyos szabályok szerint, segédek jelenlétében, öldöklő fegyverekkel vívott veszélyes harcza, a sértett becsület helyreállítása végett.

A modern értelemben vett párbajt csak azok vivhatják, kik az általános szokáson, vagy a felek különös, de a közvéleménnyel össze nem ütköző megegyezésen alapuló szabályokhoz alkalmazkodnak. A büntető törvénykönyvek csak addig részesítik enyhébb büntetésben a párbajvivókat, míg be nem bizonyul róluk, hogy azokat megsértették. E szabályok megsértése folytán a párbajban okozott halál, vagy testi sérelem megszünik különleges vétség lenni, s közönséges emberölés, illetőleg testi sérelemnek számítatik be.

Sokszor kételyek merültek fel arra nézve, vajjon előforduló alkalmával párbajnak tekinthető-e a lefolyt küzdelem?

Ezek eltávolítását egyesek az által vélték elérni, hogy a divó szokásokat összeállítva s a közvélemény követelményeivel összhangzásba hozva bizonyos szabályokat alkottak, melyek idővel szabatosabb alakot nyerve, a becsületbeli kérdések lovagias elintézésében egyetemes érvényre emelkedtek. Ezen szabályok értelmében megkívántatott a fegyverek egyenlősége, a támadás és védelem szabályszerűsége, minden fortély, ravaszság és bárminemű lovagiatlan eszközök kizárása.

Ne lásson meg senki; feledjen a világ;
Szeressen a virág, völgy, berek, orom;
Szeressen a hajnal, a csacsogó gyermek —
A kinek mindig lesz édes mosolyom, —
Szeressen a kit én hű szívembe zárok,
És gyűlöljenek mind a törpék, parányok!

. . . Arany virág hull a szent küzdes útjára,
Mosolyt szó a pók is a nemes körül:
Legyen az én üdrom a küzdelmek ára:
Erőt és munkát adj lsten gyönyörül!
Adj békét szívemnek és biztató reményt —
Sa fényes mennyet majd, majd megteremtem én! . .

Boér Miklós.

E G Y N Ó N E K.

— W. R. —

Hát miért gyűlölsz te engemet?
— Hisz' én oly rég elfeledtelek,
Ha nyugodnál a temetőbe'
Nem emlegetné senki neved —
A sirodon virág se nőne;
Nem volnál oly mélyen a földbe',
Mint ahogy én eltemettelek.

Hát miért gyűlölsz te engemet,
Hogy még élek, hogy még szeretek,
Hogy nem csuszok most is a porba'
Te előtted, mint egykor — régen.
Hogy szívem ki van józanulva
És nem vágyik vissza a multba
S a régi kinokat nem érzem?

Chatauwillard gróf tette e tekintetben az első figyelemre méltó lépést, midőn a párisi lovaregylet felszólítása folytán Excelmans gróf, Gourgau tábornok és Du Hallai Coitquen gróf közreműködése mellett „Essait sur le duel“ című művét 1836-ban kibocsátá, melyet mintegy 100 előkelő és tekintélyes francia férfiú aláírásával szentesített. Az ilykép összeállított szabályok csakhamar alkalmazást nyertek Franciaország határain kívül is. Nálunk Chappon, a francziáktól kölcsönzött alapelvek nyomán állította össze a párbaj szabályokat (Die Regeln d. Zweikampfes. Pest. 1848.) melyeket az osztrák-magyar arisztokracia előkelőbb tagjai hitelesítették. Du Verger de Saint-Thomas a nevezett gyűjteményeket tökéletesíté s kiegészíté. Végre az elősorolt kutforrások nyomán indult Boglár főhadnagy műve megírásában (Die Regeln des Duells. Budapest. 1880.) melyben szerző a közvélemény által szentesített párbajszabályokat logikai rendbe osztályozva, helyenkint magyarázatokkal megvilágítva s a mai viszonyokkal összhangzásba hozva tette közzé. E közkézen forgó mű világos áttekintést nyújt a párbajnak minden kigondolható körülményeire vonatkozólag. Körülvonazza a sértő kötelmeit, a sértettnek jogait, a segédek feladatát, a harc módjait és ennek lefolyását.

E szabályok az elkövetett sértés pillanatától kezdve a lovagias ügynek végleges elintézéséig föltétlenül kötelező erővel bírnak. Az ezek elleni vétség a harcot közönséges verekedéssé minősíti s a közvélemény kárhoztató ítéletét vonja maga után. Ellenben azok szigorú megtartása a kortársak rokonszenvét, sőt a büntető szigor enyhébb alkalmazását biztosítja. — (V. ö. magyar büntető törvénykönyv 299. §.)

Hát miért gyűlölsz te engemet?
Hisz azzal csak magad bünteted,
Oh rajtam már nincsen hatalmad,
— Elmult az a bűvös ígélet —
Hidd el én csak nevetek rajtad;
Mért bánod most — te így akartad,
Most már szíved hiába téped!

Hát miért gyűlölsz te engemet?
Hidd el én már meg nem értelek —
Rég szétfoszlott a kinos álom; —
Emlékedet is eltemettem
S feltámadását nem kívánom
Pihenjen ott a siri ágyon
Kérlek temess el te is engem!

Gicczey.

Egy nap otthon.

— Csevegés. —

(J.) Jelentem alásan marodi vagyok!

Egy csöppnyi idegen anyag, melyet testem szervezetébe nem tudom melyik fránya bacillussal szippantottam föl, kitört és — eget kért a jobb lábom sarkán, Laczai mester pedig nem azért „májszter“, hogy cipőmet gobelinnel bélelje, jó annak a bükkfa kéreg is, és így történt, hogy kitört a conflitus pattanás és sarokkéreg között, melynek árát én adtam meg — egy heti szobaáristommal.

Egy darabig csak nem akartam hagyni magam, számba se vettem azt a kis makula piros bugyanást, — jártam keltem vele — persze biczegve, úgy hogy a szomszéd zsidó három éves Slajmi fiacskája — a „millioner palánt“ — egész nap

Győzelemittasan szoktak hivatkozni azon időkre, midőn a harcban történt halál vagy sebesülés folytán a segédek gyáván megfutottak; míg most a segéd kötelességszerűleg térdel megsebesült barátja mellett. Pedig ez még nem a humanitás eszménye. Ebben csak a tágabb értelemben vett humanitás fedezhető fel, a mi az emberiséget ellentétben az állatiassággal jellemzi. Ámde ezzel szemben nem tudunk-e vérfigyasztó eseményekről, melyekről annak idejében a napi lapok élénk jelentéseket közöltek? Nem tudunk párbajokról, melyeket példátlan barbar kegyetlenséggel vívtak és csak akkor értek véget, midőn mindkét fél véres sebekkel borítva, egyik szemét, másik karját vesztítve vált harcoképtelenné? És ama magasztalt szabályok mégis lehetségessé teszik ezeket.

Azt mondják, hogy a becsületnek elég van téve, ha a felek kiállanak. Ha ez igaz; miért engedik meg a lovagias szabályok, hogy háromszor is válthassanak golyót? Miért szabad az öldöklő harcot folytatni még akkor is, midőn az egyik félnek testébe furódott a golyó s őt leterítette; de ez még elég erőt érez magában a gyilkos fegyver elcsúszására? Tehát a humanitás követelménye szerint okvetlenül vérnek kell folynia? Vagy mit mondjunk azon rémületes párbajokról, melyek valóságos irtóháborukká fajultak, egész családok megsemmisítését vonták maguk után, ha csak a király személyesen nem vet véget ezen örületes öldöklésnek? (Példa erre a Haber és Göler, valamint a von Gröben családnak a Hiller von Gärtringen nemzetség közt a múlt évtizedben folyt viszály, mely utóbbinak csak Vilmos császár közvetlen beavatkozása vetett véget.)

Nincs mit büszkélkedni a lovagias szabályokkal. A hátramaradt özvegy keserve nem enyhíthető nagyhangú szavakkal, melyekkel a férj lovagias halála hirdettetik. Hisz megfosztatott férjétől, ki nem a hazáért vívott csatában esett el, hanem erőszakoskodások folytán, jogtalan harcban, nyomorultul veszett el.

A párbajban nélkülözhetlenek a segédek. Tehát nem párbaj az sem, midőn a versengő felek az időre s helyre vonatkozó megegyezés folytán ugyan, de a szokásos segédek mellőzésével vívnak meg.

A kihívás után az ellenfelek többé személyesen nem érintkezhetnek egymással, hanem csak az általuk nevezett két-két segéd közvetítésével. — Ezek első sorban tanakodnak afelett, vajjon az adott esetben kikerülhetlen-e a párbaj? Kötelmők minden lehetőt elkövetni, hogy az ellenfeleket egymással kibékítsék, de a közvéleménnyel ellentétbe ne jöjjenek. Ha a kortársak véleménye követeli a párbajt és a segédek ezt kikerülhetlenné tartják: kölcsönösen megállapodnak a harc körülményeire vonatkozólag, meghatározzák annak idejét, helyét, a fegyverek nemét, szigorúan őrködnek a párbaj szabályok megtartása felett, óvatos körül-

producalt, hogy sántikálók alá s fel, — de hiába! olyan az, mint a mérges asszony nyelve — mentül jobban forcirozza az ember, annál jobban — elvetemedik.

Legalább alkalmam nyílt beható tapasztalatokat tennem, hogy mi minden történik egy nap az én cuscurlamban, — mert az igazat megvallva, napközben nem igen szoktam otthon ülni hivatalom és hivatásom miánna.

Jó, jó az asszony a háznál mikor háromszor napjába enni ad, és este elaltat, de napközben? ... már kérem a ki házas, csak az tudhassa ... mert máskor, nem mulik el egy másod perc, hogy ne kellessék garas, ploczla, forint — már pedig az asszonyi követelések teljesítésének minden lehetőségét kizárja az én rangos hivatalom jövedelmezősége, — nem lenni itthon, tehát ez — a hivatás.

De most ki kell állanom ezt a kinszenvedést, legalább — bele szokom.

Minden ellenszert elpróbáltam, míg végre egy mentő gondolatom támadt.

Hála neked Guttenberg! Hála neked „Sz. Somlyó!” Hiszen munkatárs vagyok, vagy mi? ... Hozzád folyamodtam tehát vers írás prózai kényszerűsége.

De nem ment sehogy sem. Próbálta-e halandó verset írni akkor, mikor az asszony a hanglajtorja minden fokán végig scálazza kifogyhatatlan bőbeszédűségét — s ha elhalgat hozzá fog a gépzakataláshoz, — mikor látván látod lassu munkáját a szolgálónak, — mikor a jó szomszédok gyermek raja ellepi az utczaajtót és végig játszáik a porond tengerben a Trafalgari ütközetet, — mikor az éhes maeska rád ugrik s orrod alá csapkodva farkával, miákolva enni kér, — mikor stb. stb. — egyszóval lehetetlen.

tekintéssel mérlegelnek minden mozzanatot, hogy a harc előnyei s hátrányai mindkét vívó fél között lehetőleg egyenlőképp legyenek megosztva. — Tehát az ellenfelek élete, sorsa a segédek kezébe van letéve. Ha ezek lelkiismeretesen járnának el, ha hivatásukkal megegyezőleg igyekeznének a harcot megakadályozni, s azt csak a legvégső esetben engednék meg, midőn t. i. a lovagias kibékülés lehetetlenné válik: akkor a párbajesetek folyton emelkedő száma jelentékenyen megapadna.

A párbaj lényegéhez tartozik, hogy a felek halált okozó fegyverekkel vivjanak. Ebből következik, hogy az ökölrel vagy bottal vívott harc nem esik a párbaj szabványai alá, melyek csak a kardpárbajt, — egyenes karddal és a pisztolypárbajt engedik meg. Ha tréfából vívnak az illetők, vagy az alkalmazott fegyverek ártalmatlanok, nem lehet szó lovagias elégtételről, mely föltétlenül követeli azt, hogy a felek életüket kockáztassák. Ellenben a párbaj szabályoknak elég van téve, ha a vívó feleknek komoly szándékok volt életveszélyes harcot vívni s nem volt tudomásuk arról, hogy a pisztolyok a segédek fortélyá folytán csak vaktöltéssel voltak töltve. Az amerikai párbaj meg nem valóságos párbaj, amennyiben abban nincs meg a párbaj tényálladékanak legfőbb kelléke, a fegyveres viadal. A sorshuzás meg komolyan ennek épenséggel nem tekinthető.

Párbajt csak becsületbeli ügyekben lehet vívni; mert annak célja lovagias elégtételt szerezni a becsületen ejtett jogtalan sérelemért, vagyis a jogtalanul sértett becsület megvédése, helyreállítása. A harcoló felek a becsületelv követelményének eleget tesznek, mihelyt a sértő tényleg bizonyítja, hogy az okozott sérelemért élete kockáztatásával is kész elégtételre, a sértett fél pedig a becsületén ejtett csorbát életének feláldozásával is hajlandó kijavítani.

Párbajt csak lovagias elégtételre képesített egyénnel lehet vívni. De vannak esetek, midőn egyesek lovagias elégtételre képtelenek által hívatnak ki. Amazok elfogadják a kihívást és megvívnak velök, de pusztán a gyávaság gyanújának elhárítása végett, anélkül, hogy őket a harc után rehabilitálnak tekintenek. Ez esetben pedig a harc nem párbaj, hanem egyszerű kiállítás, verekedés. A párbaj és kiállítás közötti különbséget úgy szokták megállapítani, hogy első esetben mindkét fél ad fegyveres elégtételt és vesz; míg utóbbiban az egyik fél ad ugyan fegyveres elégtételt, de nem vesz. Így állt ki nem nagyon régen Rohonczy Gedeon Várady Gábornak.

A megbeestelenítés nagyon viszonylagos fogalom. Ami az adott viszonyok közt ránk nézve megbeestelenítő, más viszonyok közt, más személyre nézve nem az. Fölötte nehéz bizonyos cselekménynél megállapítani a határvonalat, ahol ezek becsületbeli sértésekké fajulnak. Az egyik közönnnyel, a másik felháborodással

Hát ha háládatosabb lesz a vezércikk írás, gondolom magamban — ehez nem szükséges lyrai kedélyhangulat, vegyük elő a lap múlt heti számát és akadunk bele például a városi közgyűlésről szóló tudósítás valamelyik pontjába. Ecce! Akadt is mindjárt. Ezután praxisba veszem.

De hát ennek is csak vége szakadt és azon idő alatt épen tizenketted fél bébiller nyitotta rám az utczaajtót.

Egyszerre csak harangozzák a delet, egy kis ajándék pálinkát tartogatok gyomorfájás ellen, hát nem elhatott a szaga a városházáig — látogatás czimén aztán eljő egyik másik és csak úgy keservesen nézem, miként slukkolják az én törkölyömet, melyet instantia írással kerestem, — végre asztalhoz ülünk és most kissé csendesség van a háznál, mert a „kicsi asszony” szájának — más dolga van.

Az ebéd utáni dolce far niente követi a nap másik hosszabb fele. Majdnem ismétlése a délelőttnek. — Jövés, menés. Több szó mint cselekedet. — Több munka mint eredmény. — Ez a fiatal asszonyok rendje — de sokkal jobb mintha semmi rend nem volna.

Végre eljő az alkony, kis udvaromról virágok illatárja száll fel tornáczomra és gyönyörködve szemlélem a floks, portula, cinnia, petunia szinpompáját, — az élénk színek lassacskán összefolynak az esti homályban, — a lámpát éji lépék zsongják körül és legtöbb szárnya szegve hull alá. — Az ember életének hasonlása, — a fény vakít, elbódít, — a ki magasra tör, — könnyen aláesik. A szárnya szegett lepke soha fel nem épül

Menjünk aludni kis feleségem!

fogadja ugyanazon cselekményt. A kör, melyben mozgunk, az állás, melyet elfoglalunk, a viszony, melyben állunk azzal, kitől a sérelem ered, az egyéni műveltség, az uralkodó előítélet, izlés, szokás s egyéb körülmények mind minősítőleg hatnak a sértésre.

A párbajszabályok a becsületsértésnek három fokát állapítják meg, u. m.:

a) A sértést röviden vagy egyszerűen becsületsértést. Udvariatlanság nem becsületsértés. Aki udvariatlanság miatt megsértetik, az a sértett fél. Ha az egyszerű becsületsértés más egyszerű becsületsértés által viszonoztatik is, mégis az első izben megtámadott marad a sértett fél.

b) A szidalmazás általi becsületsértést. Ez történik szidalmazó szavak, vagy nemtelen tulajdonságok vádja által. Aki valamely egyszerű sértésért szidalmaztatik, marad a sértett fél. Ha az egyszerű becsületsértés, más egyszerű becsületsértés által viszonoztatik is, mégis az első izben megtámadott marad a sértett fél. Ha a sértő az a) b) esetekben jogtalan sérelmét visszavonja s a sértettnek segédei ezzel megelégednek: a lovagias elégtétel meg van adva.

c) A tetteges bántalmazást. Minden szándékos érintés tetteges bántalmazás. Ez a megbeestelenítés legmagasabb foka. Ezért csak fegyveresen lehet lovagias elégtételt adni. Így volt ez már a lovagok korában. Ezek és a nemesek lóháton, fegyverrel vívtak párbajt. A parasztok és nem nemesek pedig gyalog és botokkal. Ez utóbbiak sisak nélkül verekedtek, és így arztűtéseknek is voltak kitéve. A tetteges bántalmazás által elkövetett becsületsértéssel egyenlők azon becsületsértések is, melyek egy személy erkölcsi létét bármi módon fenyegetik, minők valamely feleség vagy leánynak eleséltatása, hamis játék, csalás vagy tolvajlás igazságtalan vádja.

A törvény kezdetben szemet hunyt a becsületpárbajok előtt. Túrte azokat. Koronás fők elősegítették és maguk között is párbaj segélyével intézték el a személyes ügyeket.

V-ik Károly, Spanyolországban még szemtanuja is volt a párbajnak. IV-ik Henrik Franciaországban egész udvarával gyönyörködött Guise herceg és Bassompierre verekedésében. Németországban még csak II. Miksa bocsátott ki rendeletet a becsületpárbaj ellen.

I. Ferencz francia király 1528-ban kihivta V. Károlyt, ki a kihívást elfogadta ugyan, de a párbaj elmaradt. IX-ik Károly svéd király 1611-ben lovagias elégtételt követelt IV-ik Keresztély dánfejedelemtől. Hasonlóan cselekedett I. Pál orosz czár is.

Csak a 16-ik századtól keltezhető az általános mozgalom, melyet a törvényhozás a becsületpárbaj ellen megindított.

A párbaj előitélete azonban sokkal inkább elhatalmosodott a társadalmi életben, hogysem a törvény azt azonnal kiirthassa. A fejedelmek utóbb drákói szigorhoz folyamodtak, de kudarcot vallottak a zsarnokoskodó közvéleménnyel szemben.

Henrik francia király 1602-ben halállal és vagyon elkobzással sújtotta a párbajvivókat. 1609-ben megújította e szigorú tilalmát. XIII. Lajos 1623-iki rendeletében halálbüntetést szabott a párbajvivókra és segédekre. Uralkodása alatt nagytekintélyű főurak kerültek vérpadra párbaj miatt. Richelieu sürgetésére egy alkalommal 6 nemes főúr veszté fejét, köztük egy Montmorency herceg is. A francia királyok nevezetes rendeleteket bocsátottak ki a párbaj ellen 1643, 1644, 1651, 1653, és 1657-ben, de ugyiszólván minden eredmény nélkül.

Nálunk Mária Terézia császár és királyné lépett fel teljes szigorral a párbajvivók ellen, 1752. jun. 20-án kelt parancsában pallossali kivégzést rendelvén nemcsak a kihívó és kihívottra, hanem még segédekre is.

A magyar büntető törvénykönyv általában csekély büntetéseket szab a párbajra. A kihívás és ennek elfogadása 6 hónapig (293. §.) a párbajra való buzdítás (295. §.) és a kiállítás (296. §.) egy évig, a sebesítés 2 évig (298. §.) a gyógyíthatatlan sérülés három évig és az ellenfél megölése 5 évig terjedhető államfogházzal büntetetik.

A törvény észrevétlenül veszti hitelét. A párbajvivók ellen megindítják a pert. A parlament kiszolgáltatja a törvényszéknek a bűnrészes képviselőket. A tanúk kihallgatása, a per tárgyalása hónapokon át foglalkoztatja a bírakat, kik gyöngéd lelkiismeretességgel mérlegelnek minden enyhítő körülményt, míg végre a legenyhébb ítéletet kimondják. Az elítéltek igénybe veszik a fellebbezés jogát. Végre a

hosszadalmas perügynék megszokott epilógja a királyi megkegyelmezés el nem marad.

Ily körülmények közt nem csoda, ha a párbaj divattá lesz. Méltán írható Székely Ferencz a „Pesti Napló” 1882. évi 98. számában: „Töle visszhangzanak a lapok hasábjai, róla suttognak a bálterem titoktartó folyosói. Lépten-nyomon találkozunk hős ifjakkal, kik fekete selyemkendőben hordják karjokat, és anyákkal, kik gyászfátyollal fizetik azokat az érdekes fekete selyemkendőket. Nincs nyilvános mulatság, melyre, mint meleg esőre a gomba, egész sereg párbaj ne következhetnék. Hisz már oda jutottunk, hogy a jogászbálra csak az kap meghívót, a ki hiteles okmányokkal igazolja, hogy a Code de duelt betéve tudja, azonkívül ugy viv, akár egy vívómester, és úgy lö, mint dr. Carver.”

Párbaj vívók szerint a párbaj által a megtörtént becsületsértésért elégtétel adatik és a megsértett becsület ismét helyreállíttatik. Pedig a párbaj épenséggel nem alkalmas eszköz a becsület megvédésére.

Vagy jogos, vagy jogtalan volt a becsületemen ejtett sértés.

Első esetben vérrrel le nem moshatom becsületességemet. A párbaj által az ész ítélőszéke előtt nem bizonyíthatom becsületemet, ártatlanságomat. Legfőlebb csak arról tehetek tanuságot, hogy nem fogadtam nyugodtan, nem tűröm a sérelmet; hogy nem riadtam vissza a vérontástól; hogy merész voltam a törvényt áthágni; hogy tudok a fegyverrel elbánni. Ha ez által becsületességemet eltávolíthatnám, akkor a párbaj legalkalmasabb eszköz volna arra, hogy a társadalom kétes jellemei könnyű szerrel a becsület magaslatára emelkedjenek. Utóbbi esetben is csak annak jelét adhatnám, hogy a jogtalan támadásokat visszaverhem, vagy bosszumat ki tudom elégíteni; — de a lelkemben támadt úr nincs kitöltve. Eszem nem érti meg, mikép lehet visszaállítva becsülete, ha ellenfeletem letiprom, vagy a pusztá formalitásokat megőrizve, golyókat váltok vele sikertelenül. Eszem az érveket, a bizonyítékokat sürgeti, nem hajolhat meg az ököljog hatalmasa előtt.

Vagy sikerül a becsületelem ellen ítézett támadás jogtalanságát, a ráfogás alaptalanságát bebizonyítani, és ekkor becsületelem sérthetetlen, ellenfelem pedig erkölcsileg köteleztetik hamis vádjának visszavonására. Vagy ellenfelem kétségtelen adatokkal bizonyítja becsületességemet, és ekkor én vagyok veszített fél. Vagy kétely forog fenn arra nézve, kinek van igaza? De akkor sem lehetek bíró saját ügyemben, hanem korunk szokásait tekintve, legezélszerűbb a kétes ügy eldöntését becsületbíróra ruházni.

Ha ez becsületemet megerősíti a közvélemény előtt mentve vagyok. Ellenkező esetben hasztalanul fogok tusakodni a becsületbíró határozata ellen.

Ha azonban mégis sikerülne kényszeríteni ellenfeletem a párbaj elfogadására; ez által bizonyíthatom ugyan azt, hogy nem nyugszom meg a hozott határozatban, hogy megtámadott becsületelem érdekében kész vagyok életemet feláldozni, — de egyebet semmit. És ime ekkor már azon esettel van ügyünk, hogy a párbaj soha sem varázsolhatja a bünterénynyé, a gyalázatot becsületté. Ki a párbajt szemeli ki ügyének eldöntésére, képtelenségre törekszik; mert az igazság megerősítésére csak érvekkel lehet élni, ő pedig arra a fegyvert, a nyerséret, az anyagot tekinti jogosítottnak. Ellenfeletem megöltem, de nem annak meggyőződését.

A párbaj épen ezért az igazságszolgáltatás észellenes eszköze. Vagy talán elég van téve az igazság követelményének, ha párbajban épen a megsértett fél halálhőrgése hirdeti az igazságszolgáltatást! Igazság szolgáltatás ez, de olyan, melyben a szemtelen rágalmozó gonoszságát még azzal tetézi, hogy gyűlölt ellenfelét lelövi; az aljas kéjencz, miután már barátjának házáat megbecsületleníté, családi boldogságát feldulva, a kétségbeesett férjnek szívébe mártja törét. A gyakorlott szemnek, az erős izomnak előnye van az erkölcsi jogi kérdésekben. A becsületen diadalt arathat a becsületes fölött.

Még akkor sincs elérve a cél, ha a sértő elesik. A gyanu titkon élni fog még ezen túl is mások kebleiben. A rágalmozó pedig már nem él, rágalmaikat vissza nem vonhatja, az ártatlanságot nem igazolhatja. De ha sikerülne is az életben maradt félnek a bántalmazónak kiontott vérével lemosni a rátapadt szennyfoltokat, vajjon fog-e sikerülni egyuttal lelkiismerete nyugalmanak helyreállítása is? Nem fogja-e

zavarni álmait az a gondolat, hogy ellenfelét megölte?

Vége kinek részére van az igazság, ha mindketten elesnek.

A párbaj észellenességét bizonyítja továbbá az aránytalanság, a mely a vele egybekötöt veszélyek és az azt előidéző okok közt fenáll. A párbajban életemet s ezzel mindenemet teszem ki veszélynek. Miért? Gyakran hitvány okok miatt, melyek komoly embert legtöbb esetben bosszankodásra sem ingerelnének, annál kevésbé vérontásra. Nem rég olvashattuk a hírlapokban, hogy két katonatiszt azért vívott párbajt, mivel sörözés közben egyiknek kanecsjából néhány csepp kifolyt a másiknak ruhájára. Tehát néhány csepp sör miatt kellett egy emberéletnek elvesznie! Tisztelettel hajolunk meg az előtt, ki hazájáért, nagy eszmék szolgálatában vérét ontja, életét feláldozza; de vádat emelünk a társadalom, a jog és erkölcs nevében az ellen, ki szükség nélkül esztelenül dobja el magától legnagyobb kincsét életét.

Azt mondják háládatlan munkát végez, a ki a párbaj ellen ír. De hát összetett kézzel nézzem fajunk pusztulását? Önzetlen hazaszeretemet ösztönzött arra, hogy vállalkozzam e látszólagosan hálátlan munkára. Kötelességet teljesítek, midőn szerény tehetségem és körülményem szerint hazám érdekében valamit tehetek. Fájdalom szálja meg lelkemet annak látára, hogy mily szörnyű pusztítást visz végbe a párbaj előitélete honfitársaink körében. Hisz a nagy Széchenyi szerint: „Oly kevesen vagyunk magyarok, hogy még az apa gyilkos halálát is sirathatjuk.”

Lenesés Károly.

Tüzoltók közgyűlése.

Az önkéntes tűzoltó egyletek nagyváradi szövetsége évi rendes közgyűlését e hó 22-én tartotta meg Székelyhid városában.

Ezen közgyűlésen képviselve voltak n.-várad, szomszolyói, derecskei, érmihályfalvi, székelyhídi, bihari, diószegi, tenkei, margittai nagy-szalontai és berettyó-ujfalusi önk. tűzoltó egyletek.

Elnök Mezey Mihálynak terjedelmes évi jelentése tudomásul vétetett a szövetség és a tűzoltó intézmény érdekében kifejezett buzgóságáért jegyzőkönyvileg köszönet nyilvánított.

A pénztár állapotáról szóló számadások egy küldetés által megvizsgáltattak a pénztárnoknak a felmentvény, dísmérés nyilvánítása mellett megadott.

A székelyhídi önkéntes tűzoltó egylet által — „rendfentartó osztály” alakítása iránt beadott javaslat elfogadott s annak értelmében a rendfentartó osztályok szervezésére a szövetséghez tartozó egyletek utasítottak. A sz.-somlyói önk. tűzoltó egylet által beadott indítványok alapján elhatározta a közgyűlés, hogy a., a szövetség a kerületi közgyűlését minden évben megtartsa, mert azt kívánja a társulatunk, azt az intézmény fejlesztése.

b., a kerületi közgyűlésre, tartozik minden — a főszövetséghez tartozó — egylet két tagot a saját költségén küldeni.

c., Az egylet indítványai szabályszerint a közgyűlést megelőzőleg 14 nappal előbb az elnökséghez beadandók, — kimondta azonban a közgyűlés, hogy az egyletek képviselői indítványait a közgyűlésen is megtehetik s a tárgytól függ, hogy az azonnal tárgyalás alá vétessék-e? avagy a következő közgyűlésre tétessék át.

d. A kerületi közgyűlés jegyzőkönyve a közgyűlés után sokszorosítatva 30 napok alatt a szövetséghez tartozó egylet részére megküldetik.

e., Egy temetkezési segély egyletnek, a szövetséghez tartozó egyletek kebelében felállítása elfogadott a tervezet kidolgozása s a jövő évi közgyűlésre bemutatásával a sz.-somlyói egylet főparancsnoka bizott meg.

Tárgyaltattak még ezeken kívül több ügyek, mint például a rangjelzés, szolgálati jelzés stb., melyekben részint érdemleges határozatok hozattak, részint az egyleteknek avagy bizottságoknak adtak ki nyilatkozat illetve véleményezést végett.

Fényes Endre székelyhídi kir. járásbíró a tűzoltó intézmény és szövetség érdekében kifejtett ernyedetlen buzgalmaért tiszteleti tagul beválasztott.

A tisztségviselők 3 éves választási idejük lejárván az általános tisztújítás foganatosítottat a mikor is szövetségi elnökké Mezey Mihály a n.-várad önk. tűzoltó egylet főparancsnoka, alelnökké pedig Virág Lajos a sz.-somlyói önk. tűzoltó egylet főparancsnoka lettek ismételtén közfelkiáltással megválasztva, — megválasztattak még a pénztárnok, titkár és minden egylet részéről a választmányba egy rendes és egy pót tag, végül a jövő évben tartandó közgyűlés helyéül Belényes városa jelöltetett ki.

Székelyhid város közönségnek pedig szívélyes magyar vendégszeretetért köszönet nyilvánított.

Y.

Iskolai értesítők.

A zilahi m. kir. állami tanítóképezde tizenötödik értesítője. A képezdei igazgató tanács megbízásából szerkeszti Faluvégi Albert igazgató. A tanári kar személyzete állott 11 tagból. A képezdei növendékek száma év elején 42, év végén 35, a gyakorló iskoláé év elején 45, év végén 43. Kik köz-

zül a képezdeben magyar 37, német 1, román 4; a gyakorló iskolában magyar 45. Tanképességi vizsgára állottak 8-an és pedig mind sikerrel. A jövő 1886—87. tanév szeptember 5-én kezdődik. A felvételt a folyamódók folyamodványait e hó 25-ig az igazgatóhoz nyújtás be.

A zilahi államilag segélyezett polgári fiiskola tizennegyedik értesítője. Kiadta Kovács Dénes h. igazgató. Megnyitja az értesítőt Fodor Dániel „Tájékoztató a polgári fiu iskolák céljáról és feladatáról” irt című értekezése és a tantestület megbízásából ugyancsak nevezettől „Adatok az intézet 1885—86. tanév történetéhez.” A tanári testület állott 9 tagból. A tanulók létszáma 148, kik közül magyar 140, oláh 8. A jövő tanév kezdődik szept. 4-én, a pót- és felvételi vizsgák pedig szept. 2—3-án.

Évkönyv a debreczeni ev. ref. főiskola akadémia tanszakairól. Szerkesztette Csiky Lajos igazgató tanár. Az értesítő kezdetét veszi: „Beszéd, melyek a főiskola dísztermében dr. Bacsoni Lajos jogtanár hivatalba állítása alkalmával tartattak”, továbbá a tanév története. Az akadémián a hittan hallgatók száma 82, a joghallgatók száma 101 volt. A jövő évre a beiratások szept. 1—8. napjain történnek.

A debreczeni ref. főgymnasium értesítője. Közveteszi Tüdös János igazgató. Működött a gymnasiumnál 13 rendes és 4 segédtanár. Beiratkozott 755 tanuló, év végén rendes tanuló maradt 666, kik közül magyar 646, német 3, román 17. Érettségi vizsgálatra jelentkezett 65. Írásbelit sikerrel tett 60, szóbelit 41. A jövő tanév kezdete szept. 8.

A kolozsvári ev. ref. kollegium értesítője. Kiadja az igazgatóság. Igazgatót megnyitó beszéd, mely Hegedüs István igazgató tanár által tartatott 1885. szept. 5-én, ugyancsak tőle mint igazgatói zárbeszéde kapcsán br. Bánffy Albert feletti emlékbeszéd nyitják meg az értesítőt. Tanárok létszáma 15, a rendkívüli tantárgyak tanítóé 10. Tanév végén a létszám volt 370. A jövő tanévre a beiratások kezdődnek szept. 1—4-ig.

Értesítő a Kolozsvár városi államilag segélyezett felsőbb leányiskoláról. Kiadja az igazgatóság. Elén egy tartalmas cikk van De Gerandó Antoniótól: „Indítvány a felsőbb leányiskolák érdekében. A tanérok száma 6. Tanulók száma 80. Az önképzők ez évben is sikeresen működött. Az értesítő végén található a felvétel módoszatai.

A kecskeméti ref. főgymnasium értesítője. Szerkesztette Csabai Imre igazgató. Rendes tanárok száma 11, mellék tanároké 6. Tanulók száma év végén 213, kik közül magyar 194, német 3, román 10, szerb 6. Érettségire jelentkezett 42, írásbelit tett sikerrel 35, szóbelit 25. A tanév kezdetét veszi szept. 6-án.

Különfélék.

— **Tisztelgés.** Lapunk szerkesztősége Nagy László szerkesztő vezetésé alatt tegnap délelőn hivatalosan tisztelteti P. Szathmáry Károly ur ó nagyságánál. A kitűnő író és költő kedves családja körében fogadta szerkesztőségünket s a szerkesztő rövid, üdvözlő beszédre, — melyben az mély ragaszkodását, tiszteletét és köszönetét fejezte ki a kitűnő író iránt, a midőn az országos gondjai és irodalmi működése közepett is odaadó s lelkes munkatársa volt szülőföldje lapjának, — szintén rövid, szellemes beszédben válaszolt s a szerkesztőség tagjaival egyenkint kezet szorított; ugy szintén a kedves családtagok is szívélyes kézszorítással iparkodtak a szerkesztőség tagjait kitüntetni. A fogadtatás oly szívélyes és minden feszességtől ment volt, mely elárulta, hogy ugy a mindnyájunk által szeretett író, mint kedves családtagjai a fővárosi élőkörök finom modorát az igazi magyaros vendégszeretettel egyesítik. A kitűnő író most leginkább az irodalomnak él, mely már annyi maradandó becsű terméket köszönhet genialis eszének és mély, költői kedélyének. Bucsuzáskor, midőn a szerkesztői tagokat további barátságos látogatásra felhatalmazta, egyuttal ama becses ígérte tette, hogy a lapnak továbbra is buzgó munkatársa fog maradni.

* A helybeli önk. tűzoltó egylet szép számmal volt képviselve a Székelyhídon f. hó 22. és 23-án megtartott n.-várad szövetségi közgyűlésen. A lefolyt gyűlésről és az ünnepélyről terjedelmesebb tudósítást térszűke és az idő rövidsége miatt csak a jövő számunkban adhatunk.

* **Ertesítés.** A helybeli r. kath. leányiskolában a beiratások az 1886—87. tanévre f. évi augusztus hó 29. 30. és 31-ik napjain fognak eszközöltetni, miről a szülők értesíttetnek. Az igazgatóság.

Liedermanu Emil volt kataszteri erdőbecslő biztos bucsuestélye alkalmával az erdélyi közmívelődési egylet is szóba kerülő 10 frt lefizetéssel rendes tag lett t. Veress Lajos birtokos Ippon, ezen kívül egyszersmind korra adatak X. Y. 5 frt, ötön 1—1 frtot és egy valaki 50 krt. Ezen 20 frt 50 krt felküldöttük illetékes helyére a központba, addig is míg nálunk megalakulna a fiókegylet.

* **Folyó hó 22-én** Zilahon a kisdedovoda és női ipariskola javára rendezett estély programmszerűen szellemi és anyagi sikerben folyt le. A tánevizgalomnak a hajnal vetett véget. Nyers bevétel értesületünk szerint 240 frt. Bővebb értesítést lapunk telteltége miatt csak a jövő számban adhatunk.

— **Bucus.** A n.-bányai főgymnasiumhoz lett áthelyezésem folytán bucsut veszek mindazon ismerőseim és jóakaróimtól, kikkel személyesen nem találkozhattam. kérem tartsanak meg továbbra is jóindulatokban. — Sz.-Somlyón, 1886. aug. hó 23. Hassák Vidor, okleveles tanár.

— **Jótekonyczélú előadás.** A krasznai ev. ref. egyház részére beszerzendő orgona költségének fedezésére, Krasznán, 1886. aug. hó 29-én működvelői előadás rendeztetik, mely alkalommal előadotnak: „Levegőjék”, bohózat 1 felv., irta Gaal Karolina. „A falusiak” vigj. 1 felv. irta Munkácsi K. és „Tolcsvainé asszony végrendelete” vigjáték 1 felv. angolból fordította A. K.

* **A mint olvasóink emlékezhetnek a „Wesselényi egylet“** bizottságot küldött volt ki tervrajz készítésére az iránt, hogy megyénkben a kisdédvadás és védés népszerűsítés és nemzetiségi nagyfontosságú ügye miként lenne megindítandó és fejlesztendő. A bizottság f. hó 22-én Zilahon összeülvén beható tanácskozás után abban állapodott meg, hogy egyelőre rendszeres óvodát Krasznán, Tasnádon és Zsibón kiserlí meg felállítani. E kísérlet helyszíni eszközölésére P. Szathmáry Károly miniszteri biztos, Kerekes József tanfelügyelő és Nagy László ev. ref. esperes együttesen vállalkoztak. Ezen kívül határozatba ment, hogy 15—20 népesebb községben menedékházak felszállítása eszközölendő azon nyári 4 hónapra, midőn az iskolák szünetelnek és munkás nép gyermekeinek leginkább van szüksége védelemre. Ily menedékházak közül legalkább minden szolgabírói járásban egynek esetleg kettőnek szervezése már a jövő nyárra szükségesnek mutatkozik a célra kijelölve lettek: Nagyfalú, Peér, Sz.-Csah, Hadad, Sarmaság, Bogdánd, Diósad, Szakácsi stb. Ily értelmű javaslat fog a „Wesselényi egylet“ választmánya eleibe terjesztetni. Megbeszélés tárgyát képezte az is, hogy a megye támogatása miként volna az ügyre kieszközölendő, de ez a bizottság hatáskörét túlszárnyalván, megállapodás nem jött létre.

* **Tanszéketöltés.** A magyarországi minoritarend új tartományi főnöke főt. Jánosy Demjén az 1886—87. iskolai évre a helybeli algyimnasiumhoz áthelyezte Szőke Dániel áldópapot s rendes tanárt Miskolcra; Csomortáni Gaudenz áld. p. rendes tanárt Kézdi-Vásárhelyről; Havasi Fortunát áld. p. h. tanárt Kézdi-Vásárhelyről; Tokody Ernő gymn. tanár ugyanoly minőségben meghagyott. A román kath. főelemi iskolánál Fehér Damascén és Tizedes Tóbiás m. r. áldozárok töltik be a tanítói tisztet.

* **Tudomásul a szülőknek.** A helybeli rom. kath. elemi iskola épületének megrongált állapota szükségessé teszi, hogy gyökeres javítások és átalakítások által a követelményeknek megfelelő jó karba hozassák, a minél, hetet vesz igénybe, ennél fogva az előadások — csak az épületnek jó karba hozatala után, — október hó 15-én kezdetnek meg. A késedelem miatt beálló mulasztás pótlásáról, a gyermekeknek tulfeszítő munkával való terhelése nélkül gondoskodik az igazgatóság.

* **Ertesítés.** A beálló 1886—87-ik iskolai évben a helybeli magángymnasiumnál a beiratások augusztus hó 29. 30. és 31-ik napjain tartatnak meg, a későbbi felvétel csakis a fensőbb hatóságokhoz (főigazgatóságokhoz) intézendő folyamodás, illetőleg engedély folytán történhetik. A gymnasium első osztályába csak oly tanuló léphet, a ki a 9-ik évet betöltötte, mit a szülők keresztlevéllel igazolni tartoznak. Az ismeretek mértékére nézve megkívánatik, hogy a fölveendő: az értelmes folyékony olvasásban, a nyelvtanból: az alaktan főbb részeinek ismeretében, jól olvasható dictandó írásban, a tizes számrendszer tudásában — legalább ezerig s a négy alapműveletben kellő jártasságot tanusítson. Szeptember 1-én „Veni Sancte“, 2. és 3-án javító és felvételi vizsgálatok, 4-én rendes előadások. Különös figyelmébe ajánlom a szülőknek, hogy gyermekeik elszálasolásában tapintatosak legyenek, nehogy azok nevelésében és oktatásában akadályok merüljenek fel; a lakóhelyek megválasztásában az igazgatóság véleménye kikérendő. Sz.-Somlyó, 1886. augusztus 19-én Csák Alajos, gymn. igazgató.

* **Meghalt a perecseni bíró!!** Ezt kell legalább hinnünk azon körülményből, hogy a Perecsen község határán elvonuló út hídjai hetek óta teljesen használhatatlan és életveszélyes állapotban vannak s igazításra hiába várnak, mindamellett, hogy a perecseni lakosok — egy-két földes urat kivéve — összes buza, málé és széna termésüket azon az utvonalon kénytelenek behordani s marháik is ugyanott járnak a legelőre! Meddig tart még ez az állapot? Azt várja-e a perecseni bíró, hogy hanyagsága miatt egy pár ember nyakát szegje s néhány darab marháának lába törjön a rongyos hidaknál? Különben ugy tudjuk, hogy a kérdéses út egyezsersmind 4—5 községnek élénk forgalmu vicinális útja is, tehát a perecseni bírónál magasabb rangu tisztviselők is kötelesek volnának azt olykor-olykor megtekinteni és felügyeletük alatt tartani.

* **Kijelölés.** A szil.-szolnoki ref. egyházmegyébe kebelezett ákosai egyházközség papi állomásra kijelölve lettek: Péntek Ferencz érszentkirályi, Sógör Endre lovasherényi segéd lelkész, Szilágyi János papjelölt, Sárnási Kúnd papjelölt, Tamás László henczidai s. lelkész és Diószeghy Mór érkávási lelkész. Leccsémérre: Szilágyi János papjelölt, Konez István domokosi és Demeter Kálmán goroszlói lelkész.

* **Italmézési jog** bérbe adása. Nagy versengés volt a hó 22-én d. u. városunkban a közbirtokosságot illető italmézési jogoknak 1887. év elejétől 6 évre berbeadása felett; bánatpénzt tettek tizenegyen összesen 14,940 frtot, a nyílt árverésen versengett hat árverelő, zártajánlatot tettek négyen, a nyílt árverésen legtöbbet ígért Papp Tódor 10,650 frtot, zárt ajánlat útján pedig Fülöp Antal 11,000 frt évi bért s így újabb hat évre Fülöp A. lett a bérlő, ki ezen bérletért fizetett évenként 7000 frtot s most meg ajánlott érte évenként 11,000 frtot ebből kivetkeztetve a mult hat éven át 23,400 frtot takarított meg magának.

— **Meghívás.** A kolozsvári iparos egylet helyiségeiben a vámháboru által sujtott határszéli városok czikkéi és szövészetéből rendezett kiállítás folyó hó 26-án d. e. 11 órakor ünnepélyesen megnyitja.

* **Tátrafüreden** a természet remek szépségeiben tiündöklő e klimatikus gyógyhelyen, mely az üdülést és szórakoztatást kereső község részéről évről-évre fokozódó mérvben kerestetik fel, az utó-évadban oly intézkedéseket léptetünk életbe, melyek fürdők látogatását igen csekély költségek mellett is levettségessé teszik; ugyanis augusztus hó 25-étől a szobák jelenlegi árát felényire szállítjuk le; ily módon 50 kros szobák is lesznek kaphatók, a legszebb, legkényelmesebb berendezési szobák ára pedig 1 frt 25 kr lesz. A fürdés szintén tetemesen olcsóbb lesz. Az élelmezést illetőleg teljes ellátás, tehát reggeli, ebéd (négy tál ételt) s va-

csora naponkénti 1 frt 50 krért lesz kapható. Az étlap szerinti étkezésénél pedig az árak szintén jóval lealáttatnak. Az ország összes vasuti vonalain szeptember hó végéig érvényes menettértil fürdő évad jegyek adatnak ki, 33% árleengedéssel. Vidékünkön az ősz rendszeren a legkedvezőbb időszak lévén, ajánljuk a t. cz. közönségnek a kínált előnyök felhasználását. Kelt Tátrafüreden, 1886. augusztus havában. A fürdő-igazgatóság.

* **A párbajban meglőtt Várady Károly** Kolozsmegye buzgó és tevékeny tanfelügyelője f. hó 20-án meghalt. Temetése általános részvét mellett 22-én volt. Ravatalára számos és szebbnél szebb koszorut tett le a kegyelet, Áldás poraira!

* **A népfelkeléshez** tisztekké a tartalékban volt közös hadseregbeli tisztek csak azon esetben fognak ki nevezettni, ha ezért kérelmüket f. évi szeptember 15-ig a honvédelmi miniszteriumnál benyújtják. Az illetőknek ez annyival inkább érdekekben áll, mert ennek elmulasztása esetén megtörténhetik, hogy közlegényképen osztatnának be.

Hirdetések.

Szorgalmas és erényes

ügynökök kerestetnek. Ajánlatok „Ügynökség 1009. Posta-Restante“ Szatmár czimzendő. 87—3—3

4054—1886. k. ü. sz. A zilahi kir. ügyészségtől.

Árlejtési hirdetmény.

A zilahi kir. ügyészségi központi, továbbá a sz.-somlyói fiók, ugyszintén a tasnádi, sz.-cehi és zsibói kir. járásbírószági fogházakban letartóztatott s átlagos számítás szerint naponként 120—150 főre tehető rabok és foglyok jövő 1887. évi élelmezésének vállalat útján való biztosítása vegett Z i l a h o n, a kir. ügyészségi iroda helyiségében folyó évi **szeptember hó 9-én délelőtti 9 órakor** nyilvános szóbeli árlejtés tartatik, mely határidőig zárt írásbeli ajánlatok is benyújthatók.

Azok, kik az árlejtésben részt venni kívánnak — kötelesek készpénzben vagy ezzel egyenértékű államkötvényekben vagy földhitelintézeti záloglevelekben 300 frt bánatpénzt az árlejtés vezetője kezéhez beadni s illetve ezt a zárt írásbeli ajánlathoz is csatolni.

Az írásbeli ajánlat, — melyben az egyes étadag és a kenyér részletért ígért ár egymástól elkülönítve, világosan — tisztán — és betűvel is kiírandó, — borítékba zárva s az ajánlat tevő pecsétjével 5 helyen el látva, — a zilahi kir. ügyészséghez nyújtandó be.

Midőn a versenyezni kívánók az árlejtésre ezenel meghívatnak, egyezsersmind értesítettnek, — hogy az árlejtési feltételeket Zilahon a kir. ügyészségi irodában és Sz.-Somlyón a fogház felügyelői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetik s hogy továbbá az árlejtés megkezdésére kitűzött óra után zárt írásbeli ajánlatok többé el nem fogadtatnak.

Zilahon, 1886. évi augusztus 2-án.

GAZDA FERENCZ,
kir. alügyész.

90—2—3

2789—1886. tlvksz.

Póthirdetmény.

A sz.-somlyói kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy miszerint a krasznamegyei takarékpénztár és csatlakozott társai mint végrehajtatóknak Fogel Moricz és neje zsibói, ugy Heller Ferencz sz.-somlyói lakosok végrehajtást szenvedők elleni 1000 frt s jár. iránti végrehajtási ügyében 2356—1886. sz. a kibocsátott árverési hirdetményben Fogel Moricznak sz.-somlyói 454. tjkvbeli A. f. I. alatti birtok illetményére 614 frt kikialtási árban, **1886. évi szeptember hó 23-ik napjának délelőtti 9 órájára kitűzött** árverés az 1881. LX. t. cz. 167. §-a alapján Schindler János bécsi lakos végrehajtató érdekében is 327 frt tőkekövetelése s járulékai kielégítése végett megtartatni fog.

Kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság. Szilágy-Somlyón, 1886. július hó 25-én.

DOBOLYI,
kir. járásbíró.

94—I—I

2110.—1886. tlvki sz.

Árverési hirdetmény.

Kovács István, Gámenczi Lukács és Gámenczi Tódornak, a Farkas Kálmán term. törv. gyám által képviselt kiskoru Farkas Istvan és Ferencz mint a néhai Hitter Irma ismeretét, valamint ugyanannak Bartha Endre ügyvéd által képviselt ismert örökösei elleni végrehajtási ügyében a bírói árverés 650 frt tőke, ennek 1885. évi október hó 9-től járó 8% kamatai, 58 frt 76 kr. perbeli, 12 frt 50 kr. végrehajtási, 12 frt 5 kr. árverés kérsi és a további költségek erejéig ezenel elrendeltetvén, határidejéül **1886. évi szeptember hó 15-ike** délelőtti 9 órai megkezdéssel a zilahi kir. törvényszék területén fekvő ezen kir. járásbírószág telekhivatalába kitűzetik; az árverési feltételek pedig a következőkben állapittatnak meg:

I. Elárvereltetik szükség esetére a kikialtási áron alul is, végrehajtást szenvedő néhai Farkas Kálmánné született Hitter Irma örököseitől a sz.-somlyói 1469. tjkvben A. f. I. rend 157. helysz. és 660. házszám alatt bejegyzett taksás teleknek épület tulajdoni és telekhasznélvezeti joga tartozékosztól 1200 frt kikialtási ár mellett.

II. Árverelni szándékozók (kivétel nélkül) tartoznak a kikialtási ár tizszáztólját készpénzben vagy ova-dékképes értékpapirban a bírósági kiküldött kezéhez bánatpénzül előre letenni; avagy az annak előzetes letétbe helyezéséről nyert elismervényt átadni.

III. Legtöbbbet ígérő köteles a vételár felét a leütéstől egy, másik felét, melybe a bánatpénz is beszámítandó, újabb egy hónap alatt, mindenkor 6% kamattal a sz.-somlyói kir. adó- mint letét hivatalnál a letét kezelési szabályrendelet szerinti eljárással befizetni.

A többi árverési feltételek ezen bíróság telekhivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők

Kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság. Sz.-Somlyón, 1886. június 30-án.

DOBOLYI,
kir. járásbíró.

95—1—1

2720—1886. p. sz.

I d é z é s.

Brunner Károly felperesnek a hidvégi közbirtokokossá alperesek ellen földesuri erdő arányosítás iránti perében a megengedhetőség felett tárgyalási határnapul az alólírt kir. törvényszéknél **1886. október hó 7. napja d. e. 9 órája** kitűzetvén, az összes birtokosság megjelenésre idéztetik.

Kelt Zilahon, a kir. törvényszék üléséből 1886. augusztus hó 6-án.

Barra Károly,
h. jegyző.

92—1—1

78—1886.

Arverési hirdetmény.

Alólírott bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy a sz.-somlyói kir. járásbírószág 2123—1884. sz. alatti végzése alapján Brezta Mihály részére Bonya Juon és Mikuláj ellen 65 frt tőke, ennek 1882. évi május hó 5-ik napjától számítandó kamatai s eddig összesen 31 frt 90 kr. költségek erejéig elrendelt végrehajtás alkalmával lefoglalt és 322 frtra becsült takarmány és szarvasmarhákból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladandók.

Mely árverésnek a 1195—1886. sz. alatti kiküldő végzés folytán a helyszínon, Tótfalu község házánál leendő eszközölésére **1886. évi szeptember hó 6-ike napjának** d. e. 10 órája határidőül kitűzetik s ahhoz a venni szándékozók az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai hivatkozással meghívatnak.

Kelt Sz.-Somlyón, 1886. aug. 21.

VIRÁG LASZLÓ,
bíró. végrehajtó.

99—1—1

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű t. közönségnek becses tudomasára hozni, hogy Sz.-Somlyón lévő maradásom csak f. évi október hó 2-áig terjed, — s a próba bált ez alkalommal fogom megtartani.

Tisztelettel kérem azon tisztelt szülőket, a kik gyermekeiket a táncztanításban kívánják részeltetni, — nálam a beiratások a mai napról f. évi szeptember hó 4-ig eszközöltetni, — azon időn tul igénybe nem fognak általam vétetni.

Személyenként a tanítási díj zenével együtt havonként 4 forint.

Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását. Sz.-Somlyón, 1886. augusztus 24.

Tisztelettel
Kajetan Lipót
nagy-váradai tánczművész.

96.—1—1.

Hirdetmény.

Alólírtak tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy Sz.-Somlyón

koosi készítő és kárpitos

iparüzletet nyitván, minden e szakmához tartozó munkákat, ugy vidéki megrendeléseket a legujabb divat szerint pontosan és jutányos áron teljesítünk.

Lakásunk Városház-utca 223. sz. a. Bádon Ferencz házánál.

Vagner Ferencz és társa.

93—I—3